

Měnové podmínky

- **Výrazné zpomalení tempa peněžní zásoby M2**

Po relativně vysokém tempu růstu zásoby peněz v první polovině roku – což příliš nekorespondovalo s vývojem aktivit v reálné ekonomice ČR – došlo ve 3. čtvrtletí 2009 k výrazné ztrátě dynamiky. Peněžní zásoba měřená agregátem M2 dosáhla koncem září 2 622,6 mld. Kč a byla o 4,3 % vyšší než před rokem (ještě v pololetí 2009 byl meziroční růst +7,1 %). Nominální HDP klesl o 1,6 %.

Domácí úvěry stouply meziročně díky výraznému růstu čistého úvěru vládě (čistý úvěr centrální vládě se zvýšil 2,6krát na 179 mld. Kč), podstatné ztrátě tempa půjček domácnostem a poklesu úvěrů firemnímu sektoru. Snížily se i stavy vkladů (quasi peněz), stouply pouze vklady jednodenní.

- **Objemy úvěrů domácnostem převýšily objem úvěrů firmám**

Výrazný meziroční pokles dynamiky poskytovaných úvěrů firmám a domácnostem (+2,8 %) odpovídá útlumu v ekonomice. Stavy firemních úvěrů klesly koncem 3. čtvrtletí o 6,4 % proti růstu o 16,7 % ve srovnatelném období 2008. Půjčky domácnostem si udržely meziroční růst (+13,8 %), ovšem s podstatně slabší dynamikou (+27,2 % ve stejném období roku 2008). Na celkový růst domácích úvěrů o 11 % a čistých domácích aktiv o 8,1 % tak působil především růst zadluženosti vládního sektoru – zatímco koncem 3. čtvrtletí 2008 určovaly čistou pozici (-94 mld. Kč) splátky půjček, koncem 3. čtvrtletí 2009 se situace obrátila znovu do čisté zadluženosti (+50 mld. Kč). Vývoj je dán protikrizovými opatřeními a ztrátami především daňových příjmů státního rozpočtu.

Historicky poprvé přesáhly úvěry domácnostem (959 mld. Kč) objem firemních úvěrů (954 mld. Kč). Mezikvartální přírůstky půjček domácnostem jsou již třetí čtvrtletí objemově zhruba totožné (kolem 26 mld. Kč), úbytky firemních úvěrů akcelerují.

- **Vklady poklesly meziročně o 1,3 % při snížení přírůstků u domácností a poklesu zůstatků na depozitních účtech firem (s výjimkou běžných účtů)**

Došlo ke snížení přírůstků bankovních vkladů domácností a k velkým poklesům zůstatků firemních depozit. Celkem poklesly vklady (quasi peníze) meziročně o 13,6 mld. Kč (-1,3 %), když ve stejném období 2008 roku stouply o 56 mld. Kč (+5,7 %). Meziroční srovnání je přitom ovlivněno relativně příznivou situací v posledním čtvrtletí 2008 – za první tři čtvrtletí 2009 ubylo totiž na termínovaných vkladech a vkladech s výpovědní lhůtou už 64,8 mld. Kč. Preference domácností se mění. Zatímco v meziročním srovnání z termínovaných účtů lidé vybírali (-62 mld. Kč meziročně) a spořili výrazně na vkladech s výpovědní lhůtou (+95 mld. Kč), za samotná tři čtvrtletí 2009, tj. od prosince 2008 do září 2009, jsou vykázány pozitivní růsty termínovaných vkladů domácností (+11 mld. Kč), přičemž vklady s výpovědní lhůtou o 2,5 mld. poklesly.

- **Ve 3. čtvrtletí mezikvartálně ubylo na vkladech domácností 13 mld. Kč, jednodenní stouply o 20 mld.**

Mezikvartální přírůstek jednodenních vkladů domácností v samotném 3. čtvrtletí (+19,9 mld.) byl zhruba totožný jako ve 2. čtvrtletí, avšak z ostatních vkladů lidé vybrali 13 mld. Kč. U firem stouply ve 3. čtvrtletí proti 2. čtvrtletí zůstatky na běžných účtech (jednodenní vklady) o 10,2 mld. Kč, zůstatky na termínovaných vkladech a vkladech s výpovědní lhůtou však poklesly o téměř 26 mld. Kč. K mezikvartálním poklesům dochází u firemních vkladů po celý rok 2009. Důvodem může být kromě finančních potíží během útlumu ekonomiky i úroková politika bank.

- **Marže bank v nových obchodech s domácnostmi opět rekordní**

Marže bank z nových obchodů významně stouply – u firem o 0,4 p. b. na 3,5 %, u domácností dokonce o 2,6 p. b. na 13,6 %. V obou případech jde o rozdíly mezi úrokovými sazbami z vkladů a úvěrů. Přitom úrokové míry z vkladů domácností během 3. čtvrtletí mírně klesly (z 1,21 % v červnu na 1,14 % v září 2009), úvěry pro ně však opět zdražily (z 13,94 % na 14,78 %) - meziročně pak činil pokles sazeb na vkladech 0,3 p. b. a růst na úvěrech 2,3 p. b. U nových obchodů s firemními klienty byl pokles úročení depozit daleko prudší (z 2,09 % na 0,69 %) a úvěrů zlevnily (z 5,21 % na 4,17 %).

- **Čistá zahraniční aktiva meziročně fakticky stagnovala**

Čistá zahraniční aktiva meziročně mírně klesla o 18 mld. Kč (-1,9 %) na 939 mld. Kč při meziročním růstu čistých zahraničních aktiv ČNB (+12,5 %) a výrazném poklesu v případě ostatních měnově-finančních institucí (-29,5 %), jejichž váha na celkovém objemu čistých zahraničních aktiv ČR však není ani čtvrtinová.